**Algemene Beschouwingen voorjaarsnota Gemeente Duiven 2024**

Geachte voorzitter, geacht College, leden van de raad, ambtelijke organisatie en beste inwoners van Duiven,

Vandaag bespreken we de voorjaarsnota 2024. Het streven is om in deze nota te komen tot een sluitende begroting voor 2025. Zoals ook al genoemd wordt zal dat zeer ingewikkeld worden. Er zijn belangrijke beslissingen te nemen over het waarborgen van de toekomstbestendigheid en leefbaarheid van onze gemeente, zelfs in het licht van de aanzienlijke financiële uitdagingen die ons te wachten staan.

**Elkaar Helpen**

Het sociaal domein is erg belangrijk en het geld dat we daarvoor beschikbaar hebben, moet terechtkomen bij de mensen die het hardst nodig hebben. Niet in overheadkosten of administratie. Samenwerking tussen instanties moet helpen om zorgkosten te voorkomen. De kracht van Duiven ligt in de betrokkenheid en zorgzaamheid van haar inwoners. Wij willen ervoor zorgen dat iedereen, vooral de meest kwetsbaren, de hulp en ondersteuning krijgt die ze nodig hebben. Dit vereist gerichte investeringen en duidelijke keuzes. We moeten voortdurend op zoek naar mensen die we nog niet voldoende bereiken, zodat we niemand achterlaten.

**Jeugd**

In de voorjaarsnota wordt door het college een eenmalig bedrag van € 50.000 als eenmalig werkbudget voorgesteld voor het realiseren en inrichting van hangplekken voor jongeren. De realisatie van deze hangplekken voor jongeren in de gemeente Duiven is van essentieel belang voor het bevorderen van sociale cohesie. Het verminderen van overlast en het creëren een positieve relatie tussen jongeren en gemeente**. In de dorpsgesprekken met jongeren van 12 jaar en ouder is deze wens stevig geuit**. Naast de voetbalkooi en de technische werkplaats Makerspace heeft onze gemeente weinig vertier voor de jongeren. Wij zullen het amendement ‘Prettige ontmoetingsplekken voor de jeugd’ van Groen Links mede indienen en tevens het amendement te honoreren wensen van Groep Walraven mede indienen.

DOED vindt het belangrijk dat er naast de kinderburgermeester ook een kinderraad komt dit is vorig jaar door de toenmalige wethouder omarmd.  Daarom dienen wij samen met CDA een amendement Kinderraad-kinderburgemeester in.

**Duurzaamheid en Innovatie**

De gemeente Duiven staat voor aanzienlijke uitdagingen bij het realiseren van haar duurzame en inclusieve doelen. Initiatieven zoals de installatie van warmtepompen en zonnepanelen zijn essentieel, maar kunnen hoge kosten met zich meebrengen. Daarom moeten we effectieve subsidies en financiële ondersteuning bieden om iedereen te laten deelnemen aan deze transitie. We begrijpen dat nieuwe technologieën soms moeilijk te begrijpen en te onderhouden zijn, vooral voor oudere inwoners. Het is aan ons om deze overgang zo soepel mogelijk te maken en de nodige ondersteuning te bieden.

**Infrastructuur en Energie**

Ons elektriciteitsnetwerk staat onder druk door de toenemende vraag. Daarom moeten we op zoek naar alternatieve energiebronnen die duurzaam en haalbaar zijn. We moeten realistische en veilige keuzes maken die passen bij de behoeften en mogelijkheden van onze gemeenschap. Onze vraag aan het college is; wat het effect van het vertragen van de aardgasvrije wijken op de begroting?

**Bouwen en Visie**

Duiven staat voor een belangrijke opgave: we willen groeien en ontwikkelen, maar dat vraagt om duidelijke keuzes. Uit het verleden hebben we geleerd dat alles tegelijk willen doen niet werkt. Het bouwen van nieuwe woningen en infrastructuur moet hand in hand gaan met het creëren van voorzieningen, zoals sporthallen en ruimte voor verkeer. Daarbij is een duidelijke visie op de leefbaarheid van groot belang. We moeten goed kijken naar hoeveel ruimte er is om te groeien en hoeveel ruimte er nog over is voor bedrijventerreinen. De druk op de beschikbare ruimte is groot. We moeten rekening houden met het behoud van ons mooie landschap, de dorpse cultuur en de ruimte voor onze boeren die hard werken aan verduurzaming.

DOED hecht er waarde aan dat we niet alleen focussen op 'bouwen, bouwen, bouwen'. Het is essentieel dat we een duidelijke visie ontwikkelen over hoe we de gemeente Duiven op de kaart willen zetten. We willen een gemeente zijn die aantrekkelijk is om in te wonen, te werken en te recreëren.

Dit betekent dat we aandacht moeten besteden aan het creëren van een prettige leefomgeving, met voldoende groen, goede voorzieningen, een bruisend centrum en sociaal en cultureel leven. Onze vraag aan het college is; Hoe denkt het college de juiste balans te vinden tussen noodzakelijke bouwprojecten en het behoud van ons landschap en de dorpse cultuur?

**Financiën en Bezuinigingen**

Het is zorgelijk dat er meer geld uitgegeven wordt dan binnenkomt. Steeds maar belastingen verhogen is geen oplossing. Daarom moeten wij kritisch kijken naar onze uitgaven. We zijn blij dat er kritisch gekeken wordt naar bezuinigingen waar onderbesteding en onderbenutting voorkomen. Wij dienen samen met Lokaal Alternatief en VVD een amendement in om het krediet voor een bestuursadviseur in te trekken. We moeten kritisch zijn op alle kosten die gemaakt worden.

Efficiëntie in onze interne organisatie is een belangrijk punt. We moeten ons richten op doelmatig onderzoek en prioriteiten stellen. Het overheidsapparaat moet slank blijven en niet onnodig groeien, want dat kost geld dat uiteindelijk door onze inwoners en ondernemers betaald moet worden. Samenwerking is hierbij cruciaal: subsidies en taken moeten worden afgestemd op samenwerking, en onnodige uitgaven moeten worden vermeden.

DOED vindt het belangrijk dat er een goede controle op de stimuleringsbijdragen moeten houden. Iedereen moet zijn steentje bijdragen en daarom zijn wij mede indiener van het amendement van het amendement overige bezuinigingen van Groep Walraven.

DOED gelooft in een samenleving waar we meer naar elkaar omzien. We geloven dat veel taken vrijwillig uitgevoerd kunnen worden, waardoor de kostenstijging voor onze inwoners beperkt blijft. We zullen scherper aan de wind moeten varen en gericht de kaasschaafmethode toepassen, zoals de toenmalige wethouder ook heeft toegezegd, maar niet met hagel schieten. Ook vinden wij dat er scherper gekeken moet worden naar het inhuren van externe bureaus. Dit kan een aanzienlijke kostenbesparing opleveren en bijdragen aan een efficiëntere besteding van onze middelen.

Op de bezuinigingslijst staat verlagen budget vrijwilligerscentrale. De besparing zal onze gemeente € 61.000 opleveren op een bedrag van € 1.471 mlj. Het college laat het aan de raad over om deze bezuiniging door te voeren. Onze vraag is; kan het college toezeggen dat zij het gesprek met Santé Partners aangaan om te kijken of het bedrag van € 61.000 omlaag kan. We moeten allemaal ons steentje bijdragen.

Hier zijn ook kansen in de samenwerking met o.a. SHO. Kan het gesprek ook samen met Santé Partners en SHO worden gevoerd om de € 47.000 te reduceren door ontdubbelen maatschappelijk taken voor de vaststelling van de begroting?

**Sport en verenigingsleven**

Het verenigingsleven is de ruggengraat van onze gemeenschap en mag niet onevenredig getroffen worden door bezuinigingen. Maar we moeten wel kritisch blijven op onnodige uitgaven. DOED vindt dat onverwachte extra uitgaven gecompenseerd moeten worden door besparingen op andere plekken in de begroting. Wij willen beslispunt 3 De investeringskredieten voor de in de Voorjaarsnota bij ieder programma genoemde bedragen beschikbaar te stellen aangepast hebben.  Dat zijn dus de kredieten voor kunstgrasveld Groessen, renovatie veld MHC Westerduiven. De  herinrichting Eilandplein en brug de Esdoorn kunnen wat ons betreft geschrapt worden. Hier dienen wij een amendement voor in.  Over de herinrichting Eilandplein en toegang gemeentehuis zal ik verderop in mijn betoog meer uitleggen

Sporten is cruciaal voor de gezondheid van onze inwoners. Helaas zien we dat de mogelijkheden hiervoor steeds verder beperkt worden. DOED heeft samen met Lokaal Alternatief en Groep Walraven een motie ingediend voor extra zaalcapaciteit. We moeten investeren in voldoende sportfaciliteiten, zowel voor binnen- als buitensporten, zodat iedereen de kans krijgt om actief en gezond te blijven.

**Projecten en Beloftes**

Het is essentieel dat de projecten die beloofd zijn, ook daadwerkelijk opgepakt worden. Dit vergroot het vertrouwen van de inwoners in de lokale overheid en zorgt ervoor dat we gezamenlijk kunnen bouwen aan een beter Duiven.

**Openbaar Groenonderhoud**

De staat van het openbaar groen is een bron van zorg voor veel van onze inwoners. Er zijn te veel klachten, en dit leidt tot gevaarlijke situaties, vooral voor mensen die slecht ter been zijn. Wij vinden het daarom prima om de aanbesteding voor het onderhoud van het openbaar groen naar voren te halen. We verwachten dat dit resulteert in een aanzienlijke verbetering van het groenonderhoud en een veiliger en aantrekkelijker leefomgeving voor onze inwoners.

**Herinrichting Eilandplein**

De bewoners van het Eilandplein hebben uit twee scenario's mogen kiezen en hebben gekozen voor het meest uitgebreide scenario. Wat wij echter willen weten, is of de bewoners goed geïnformeerd zijn over de kosten en de financiële consequenties van hun keuze. Er wordt om een extra investering van €500.000 gevraagd voor de uitbreiding van het projectgebied, waarvan naar verwachting €350.000 gedekt zal worden door een subsidie van de Provincie. Deze subsidie is echter nog niet aangevraagd. Onze vraag aan het college is: wat als de provincie deze subsidie niet verstrekt? Gezien onze financiële situatie vinden wij dat het versoberen van het plan meer op zijn plaats is. Het college raadt ons af om een **EXTRA** investeringskrediet te verstrekken voor het Eilandplein. Dit heeft geen effect op het plein zelf maar op de omgeving. Wij snappen dat het voor de veiligheid van de schoolkinderen is maar we moeten een stap op de plaats doen. Als we weer meer financiële speling hebben zullen wij de laatste zijn die hier tegen zou zijn. Het advies van het college is om deze wens niet te honoreren, en DOED is het eens met dit advies.

**Tot slot**

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2023 is een amendement aangenomen om als pilot de openingstijden van het gemeentehuis voor 1 jaar te verruimen. Deze pilot blijkt succesvol; de afspraken op maandagavond zijn steeds volgeboekt. Het is duidelijk dat de verruimde openingstijden een meerwaarde hebben voor onze bewoners. Stoppen met deze dienst is voor ons geen optie. Daarom vragen wij het college om hiervoor een investeringskrediet beschikbaar stellen.

Door de juiste keuzes te maken, kunnen we een gezonde en inclusieve toekomst voor al onze inwoners waarborgen. We moeten dit transparant en duidelijk communiceren, zodat iedereen begrijpt waar we naartoe werken en waarom.

Tot zover.